

Aanvullende QenAs Ctgb:

Deze vragen worden woensdag naar EZ gestuurd omdat 5.1.2.e de eindversies nog niet heeft kunnen checken.

Gezondheidsraadadvies en gasvormige stoffen

Vraagsteller:

QenA vraag A: **Hoe worden de risico's van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden beoordeeld?**

- Het Ctgb beoordeelt aanvragen tot toelating van gewasbeschermingsmiddelen op de risico's voor mens, dier en milieu.
- Toelatingen en voorschriften zijn er altijd op gericht om het effect van het gebruik van een gewasbeschermingsmiddel buiten een perceel te minimaliseren.
- Daarnaast wordt bij de beoordeling van middelen de blootstelling van toepassers, werkers en omstanders berekend en wordt een risicobeoordeling uitgevoerd voor omwonenden van kassen en voor secundaire blootstelling bij bespuiting van gazons, zoals sportvelden.
- Deze risicobeoordeling voor toepassers, werkers en omstanders neemt indirect ook een deel van de risicobeoordeling voor omwonenden met zich mee. Echter, de GR adviseert om aanvullende modellen te gebruiken om een specifieke risicobeoordeling uit te voeren voor omwonenden.

Vraagsteller:

QenA vraag B: **Moeten de risico's van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden volgens de Gewasbeschermingsverordening specifiek worden beoordeeld?**

- Onder de Europese Gewasbeschermingsverordening dient er een specifieke risicobeoordeling te worden uitgevoerd voor omwonenden. Hier is echter nog geen Europees geharmoniseerd model voor beschikbaar.
- Er is een Europees geharmoniseerd model in ontwikkeling om een dergelijke risicobeoordeling uit te voeren. Nederland is actief betrokken bij deze ontwikkeling. Het ligt echter niet in de lijn der verwachting dat dit model op korte termijn beschikbaar zal zijn.

Vraagsteller:

QenA vraag C: **Hoe gaat u zorg dragen dat de risico's van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden worden geminimaliseerd ?**

- Op het moment dat een geharmoniseerde Europese methode beschikbaar is, zal deze het toetsingskader gaan vormen waaraan het Ctgb aanvragen beoordeelt.
- In Duitsland (DE) en in het Verenigd Koninkrijk (UK) worden, elk met hun eigen methode, al wel nationale berekeningen uitgevoerd voor niet-beroepsmatige omstanders en omwonenden.
- Zolang er geen EU geharmoniseerde methodiek is zullen beide, conform advies van de Gezondheidsraad gebruikt worden om een inschatting te maken van de risico's van gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden in Nederland.

Vraagsteller:

QenA vraag D: Hoe worden gasvormige stoffen straks beoordeeld voor het risico naar omwonenden?

- 1. Voor gasvormige stoffen zijn er op dit moment geen Europees geharmoniseerde modellen voor de risicobeoordeling voor omwonenden.
- 2. ~~De UK en DE modellen geven voor gasvormige stoffen een onderschatting van het risico voor omwonenden.~~
- 3. Gasvormige stoffen worden daarom altijd beoordeeld op basis van specifieke blootstellingsstudies.
- De UK en DE modellen geven voor gasvormige stoffen een onderschatting van het risico voor omwonenden. Hierdoor zijn deze modellen niet geschikt om de risico's van gasvormige stoffen voor omwonenden te beoordelen.

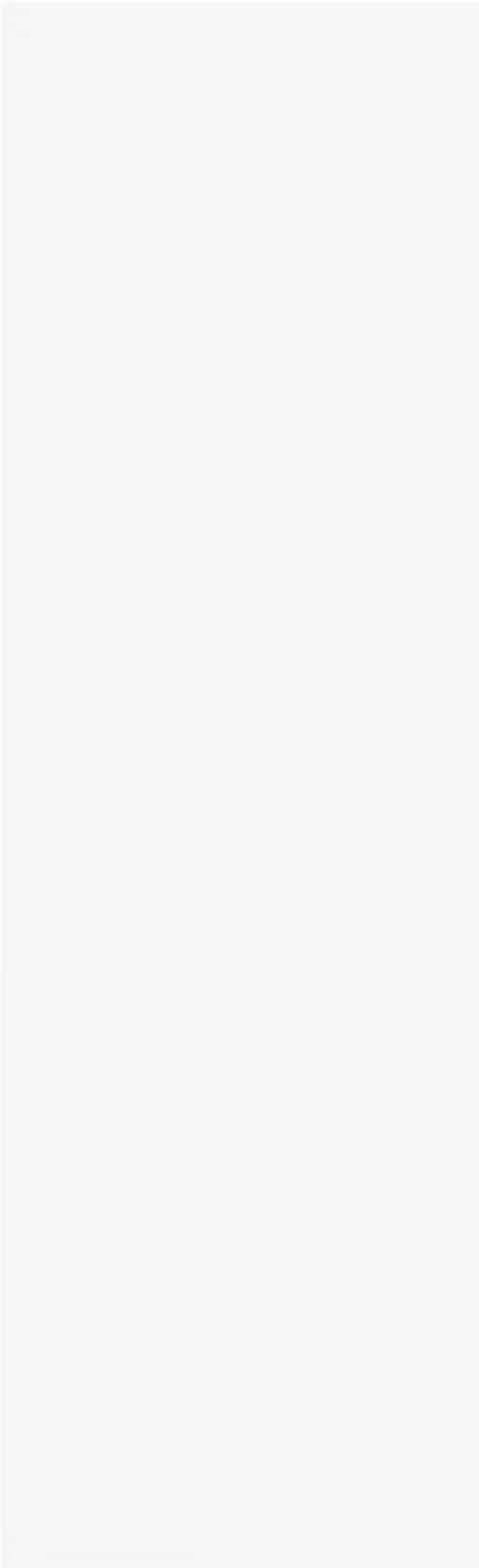
Vraagsteller:

QenA vraag E: De UK en DE modellen voor omwonenden zijn niet geschikt voor gasvormige stoffen, zoals metam natrium. Waarom geeft het gezondheidsraad rapport geen advies aangaande gasvormige stoffen?

1. Er zijn maar zeer weinig gasvormig stoffen, of stof waarbij, zoals bij metam natrium, een gasvormige stof vrijkomt.
2. Voor gasvormige stoffen zijn er op dit moment in de EU geen goedgekeurde blootstellingsmodellen. Voor gasvormige stoffen is er echter een geschikte beoordelingswijze obv blootstellingsstudies.
3. Gasvormige stoffen komen hierom niet aan de orde binnen het rapport.

THEMA:

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

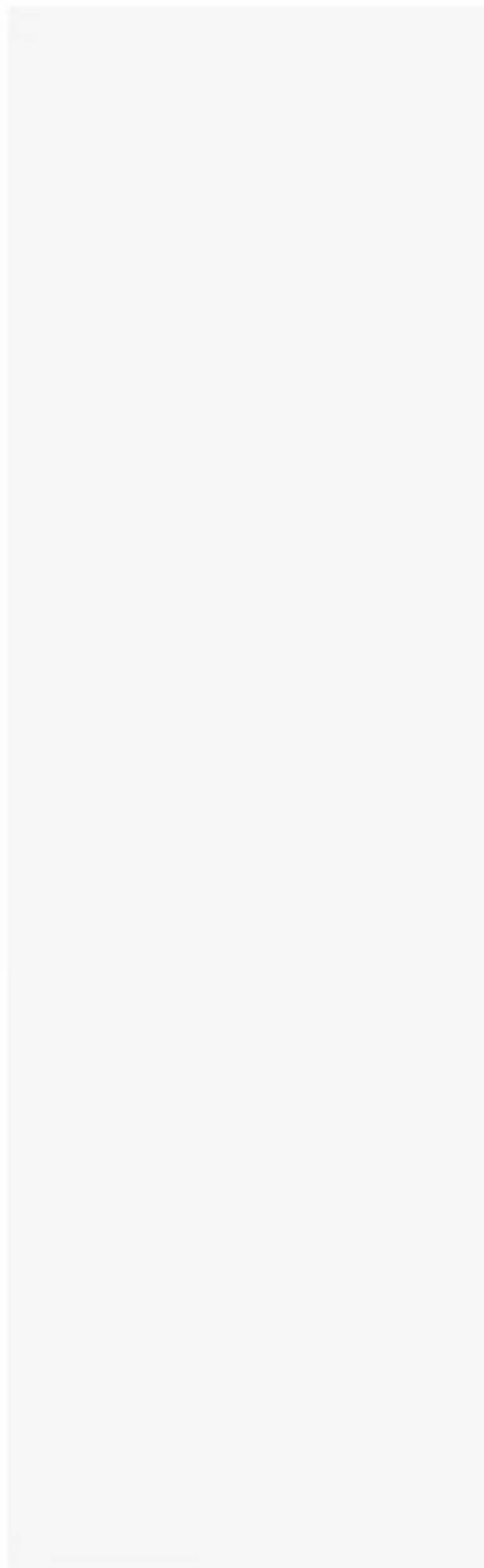
Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

THEMA

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

•

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

THEMA:

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

THEMA:

BIJENGEZONDHEID EN NEONICOTINOÏDEN

Extra vragen maken (lastige zaken) 5.1.2.e

Vraagsteller:

Vraag [31a](#): **Wat komt er in het Actieprogramma Bijengezondheid te staan?**

Antwoord:

- Het Actieprogramma Bijengezondheid zal zich richten op vier pijlers die een oorzaak kunnen zijn van bijensterfte, namelijk gewasbeschermingsmiddelen, ziekten en plagen van bijen, voedselaanbod voor bijen en de professionaliteit van imkers.
- Ik heb daarvoor betrokken stakeholders gevraagd om input en voorstellen, maar ook om hun concrete inzet!
- Op 11 november is mij door de betrokken partijen een Actieprogramma Bijengezondheid aangeboden met prioritaire acties op alle pijlers en daarnaast is er een voorraadagenda opgesteld, waar alle benoemde acties zijn weergegeven, die kunnen worden opgepakt.
- Intussen heb ik het Actieprogramma Bijengezondheid naar u verzonden met mijn reactie erop: ik steun dit hele programma van harte.
- Mijn inzet, ook in financiële zin, bestaat in het bijzonder uit 3 zaken: het faciliteren van het Bijenberaad in oprichting gedurende één jaar, het bijdragen aan a) het inrichten van een 'Bijenmakelaar' -functie gedurende 3 jaar en b) het opzetten en uitvoeren van een

surveillance/monitoringprogramma gedurende 4 jaar.

Vraag 31b: Wat houdt dit in en levert dit wel onafhankelijke gegevens op aangezien de industrie meebetaalt?

Antwoord:

pm

Vraag 31c: Waarom wordt er niet voortgeborduurd op de reeds bestaande monitoring bijensterfte?

Antwoord:

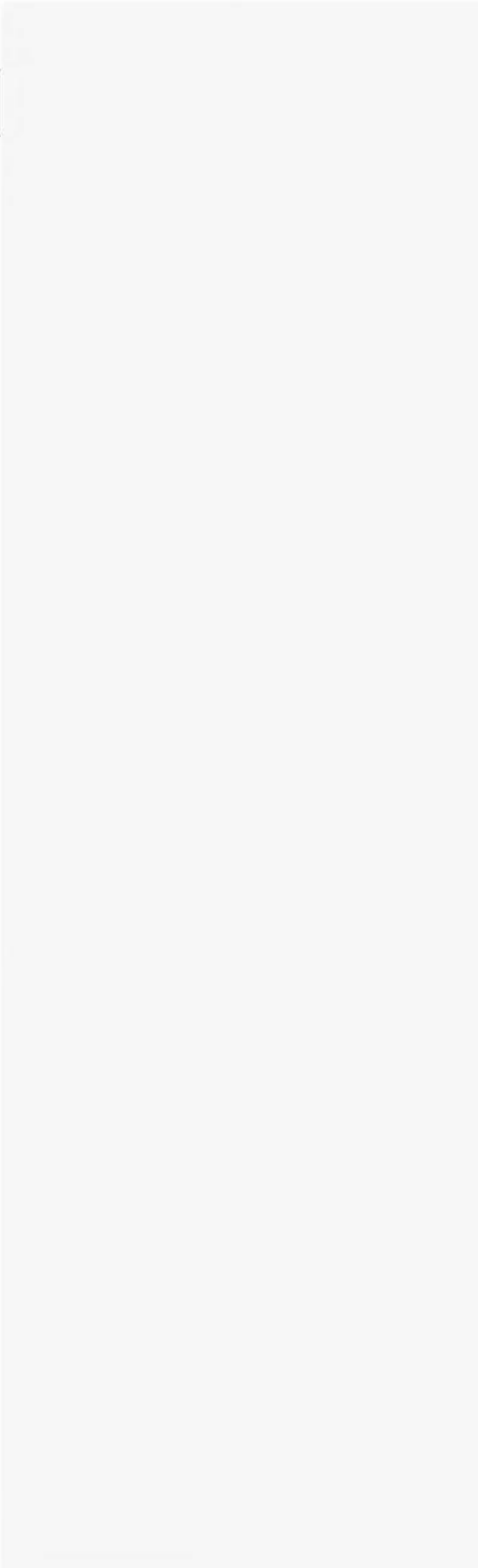
pm

Vraagsteller:

Vraag 32: **Wat zijn de consequenties in NL van het tijdelijke verbod van de drie neonicotinoiden?**

Antwoord:

- Per 30 september 2013 heeft het Ctgb het Europees besluit geïmplementeerd.
- Niet meer toegestaan zijn:
 - Particuliere toelatingen
 - Professionele toepassingen op gewassen die aantrekkelijk zijn voor bijen
- Hierbij-Dit heeft voor Nederland de consequentie dat zijn 11 NL toelatingen zijn ingetrokken en 7 NL-toelatingen zijn ingeperkt.
- Toelatinghouders zijn als belanghebbenden nauw betrokken in dit proces. Momenteel worden de bezwaarschriften van de toelatinghouders en de Bijenstichting inhoudelijk behandeld.
- Toelatinghouders kunnen studies en gegevens aanleveren om een veilig gebruik aan te tonen. Deze studies worden door de onafhankelijke EFSA (European Food Safety Authority) beoordeeld. Alleen als er geen effecten zijn op mens en dier en geen onaanvaardbare effecten op het milieu kan er weer een toelating komen.

Vraag 33: **Waarom geen totaal verbod op neonicotinoïden?**

Antwoord:

1. De Europese Commissie heeft het gebruik van een aantal neonicotinoïden verboden of ingeperkt naar aanleiding van EFSA-rapport. Dit besluit is inmiddels door het Ctgb geïmplementeerd.

2.

- Toepassingen waarvoor de risico's aanvaardbaar zijn binnen de bestaande juridische kaders worden niet verboden of ingeperkt. Er zijn restricties opgesteld voor het toepassen van neonicotinoïden op gewassen die aantrekkelijk zijn voor bijen en voor het gebruik van deze middelen door particulieren.
- Wanneer deze neonicotinoïden worden toegepast op gewassen die niet aantrekkelijk zijn voor bijen, is het risico voor de gezondheid van bijen beperkt.
- Hierdoor is een totaalverbod op neonicotinoïden niet noodzakelijk.
-
- Wanneer nieuwe wetenschappelijke inzichten onaanvaardbare risico's voor mens, dier of milieu aantonen, zal het Ctgb ingrijpen in huidige toelatingen.

3. Ook voor de werkzame stof fipronil is door de Europese Commissie een besluit genomen in lijn met de

neonicotinoïden. Het Ctgb laat mij wetendat Nederland geen toelatingen in bij-aantrekkelijke gewassen heeft.

Buiten reikwijdte verzoek

Vraagsteller: [aanvullingen overgenomen door EZ](#)

Vraag **35**: **Wat houdt het aangenomen besluit van de EC voor NL in? €**

Antwoord:

- Voor de drie beoordeelde stoffen imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin is het volgende besloten:
 - intrekken van gewastoepassingen in bij-aantrekkelijke gewassen met uitzondering van wintergranen, de teelt onder glas en toepassingen na de bloei uiterlijk 30 september 2013
 - behandeld zaad mag niet meer worden gebruikt of verhandeld vanaf 1 december 2013
 - niet-professionele toepassingen (voor de particuliere gebruiker) van de drie beoordeelde stoffen worden ingetrokken
- Als gevolg hiervan zijn door het Ctgb 11 NL toelatingen ingetrokken en 7 NL toelatingen ingeperkt.

Vraag 36: **Bezwaarprocedure neonicotinoïden in NL (Syngenta en Bayer vs Ctgb). Wat betekent dat?**

Antwoord: aanvullingen overgenomen door EZ

- De nu lopende bezwaarprocedure tegen de besluiten waarmee het Ctgb uitvoering heeft gegeven aan de "bijenverordening" Uitvoeringsverordening (EU) 485/2013, kan ertoe leiden dat de ingreep die in de betreffende toelatingen is gedaan, geheel of gedeeltelijk teruggedraaid moet worden.
- Het Ctgb acht de kans daarop niet groot, aangezien het in een voorlopige voorzieningsprocedure over deze besluiten volmondig in het gelijk is gesteld door de rechter (CBb).

Vraagsteller: [aanvullingen overgenomen door EZ,](#)

Vraag [37a](#): **Per wanneer gaat NL neonicotinoïdenbesluiten invoeren en wat houden deze wijzigingen in?**

Antwoord:

- Het Ctgb heeft, conform besluit, per 30 september 10 middelen ingetrokken en het gebruik van 6 middelen beperkt.
- Van de 11 ingetrokken middelen zijn 8 middelen bestemd voor niet-professioneel gebruik.
- Het Ctgb heeft geen gebruik gemaakt van een respijtperiode (aflever- en opgebruiktermijn).
- Per 1 december 2013 is het gebruik en op de markt zetten van behandeld zaad met imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin voor bij-aantrekkelijke gewassen, met uitzondering van wintergranen, kastoepassingen, niet meer toegestaan.

Vraagsteller:

Vraag **37b**: **Hoe wordt gehandhaafd op de aangepaste voorschriften en de ingetrokken middelen op basis van neonicotioniden?**

Antwoord:

- De NVWA controleert de naleving gedurende de toepassingscontroles bij de professionele gebruikers.
- De NVWA heeft in januari/begin februari 2014 de toelatingshouders van de producten met de stoffen die per 30 september werden verboden, gevraagd wat ze n.a.v. het verbod hebben gedaan (bijv producten uit het handelkanaal teruggehaald)
- Als het seizoen begint en de gewasbeschermingsmiddelen weer in de schappen komen (maart/april) zal de NVWA bij bezoeken aan de verkoopkanalen van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik (tuincentra) controleren of deze niet meer toegelaten middelen ook daadwerkelijk niet meer beschikbaar zijn voor de consument cq. op voorraad zijn.
- Voorafgaand vindt communicatie (aankondiging van controles in nieuwsbericht) plaats.

Vraagsteller:

Vraag **38**: **motie 4, nr. 125 (27858), Ouwehand, Van Gerven en Schouw** aangehouden: **'Verzoekt de regering, een moratorium in te stellen op het gebruik van neonicotinoïden totdat vaststaat dat zij geen schadelijk effect hebben op bijen en de volksgezondheid'**.

Antwoord:

- Deze motie heb ik uitgevoerd, daar waar wetenschappelijke aanleiding was tot ingrijpen in toelatingen en zoals neergelegd in het EU besluit aangaande de neonicotinoïden
- Het besluit door het Ctgb heeft per 30 september zijn beslag gekregen.
- Per brief aan de Europese Commissie (EC) en 5.1.2 e aangedrongen ook het herbeoordelingsproces van de laatste twee neonicotinoïden, acetamiprid en thiacloprid, snel af te ronden. De EC heeft mij laten weten dat dit in 2014 bij de periodieke gehele herbeoordeling wordt opgepakt en dat EFSA geen aanleiding ziet dit proces naar voren te halen omdat er geen onaanvaardbaar effect op mens, dier en milieu wordt verwacht.

- Mocht de herbeoordeling door EFSA aanleiding zijn, verwacht ik wederom een besluit op communautair niveau.

Buiten reikwijdte verzoek

Vraag 39b: met tijdelijke aanpassingen in de toelatingen is nog maar een klein deel van de toepassingen met neonicotinen aan banden gelegd. Bijen worden nog steeds blootgesteld aan neonicotinen. Is het niet dweilen met de kraan open?

Antwoord 5.12.e

- De Europese Commissie heeft in 2013 restricties ingesteld op het gebruik van neonicotinen ivm met risico's voor de gezondheid van bijen. Nederland heeft het instellen van deze restricties gesteund.
- De restricties hebben betrekking op gebruik van neonicotinen op gewassen die aantrekkelijk zijn voor bijen en op particulier gebruik.
- Wanneer een gewas niet aantrekkelijk is voor bijen, zal het risico voor de gezondheid van bijen bij gebruik van een neonicotinoïde op dit gewas beperkt zijn.
- het Ctgb heeft in navolging van deze restricties 11 toelatingen ingetrokken en 7 toelatingen ingeperkt.
- De Europese restricties worden pas aangepast wanneer wetenschappelijk is aangetoond dat het gebruik van deze neonicotinen geen onaanvaardbare risico's met zich meebrengen voor de gezondheid van bijen.

- Vraag 40: (gecheckt, OK bevonden) ook hier voorjaar 2014 als richtlijn behouden in antwoord.

Hoe zit het met de EU beslissingen van de 2 resterende neonicotinoïden acetamiprid en thiacloprid? €

Antwoord:

- U bent per brief van 8 oktober 2013 geïnformeerd
- 5.1.2.e DG SANCO, heeft mij per brief van 27 augustus laten weten dat herbeoordeling van deze twee stoffen (op het risico voor bijen) zou overlappen met de aanstaande algehele herbeoordeling van deze twee stoffen, waar risico's voor mens, dier en milieu (inclusief risico's voor bijen) opnieuw worden beoordeeld.
- Hiermee wordt gestart in 2014 en dit wordt naar verwachting in 2015 afgerond.
- Vooruitlopend op het EU proces heb ik het Ctgb gevraagd om middelen op basis van deze twee stoffen versneld te bezien, met oog op het risico voor bijen. Het betreft in Nederland 7 middelen op basis van thiacloprid en 1 middel op basis van acetamiprid.
- Nieuwe wetenschappelijke studies geven geen directe aanleiding om versneld (d.w.z. vooruitlopend op het EU-herbeoordelingsproces) te gaan herbeoordelen.
- Echter, de studies waarin het effect op bijen van combinaties van stoffen is onderzocht, tonen aan dat de toxiciteit voor bijen van deze stoffen mogelijk verhoogd

wordt als de stoffen in combinatie met andere gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast.

- In principe wordt het potentieel effect van synergisme in risicobeoordelingen meegenomen.
- Op dit moment onderzoekt het Ctgb in hoeverre andere stofcombinaties synergisme vertonen. EFSA zal worden gevraagd, in samenwerking met Ctgb en andere kennisinstituten, om een prioriteitenlijst van stoffen met synergistische interacties te maken die als eerste zullen worden onderzocht.
- Het Ctgb zal hierover met een eerste aanbeveling komen in het voorjaar van 2014.

THEMA:

MOTIES A) (Van Gerven) HEFFINGEN

B) (Graus)VERVANGING MIDDELEN door niet-chem varianten

C) (Ouwehand) VERBOD VERKOOP VAN NEONICS AAN
PARTICULIEREN

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Vraag 46: (gecheckt, opnieuw voorleggen dat het niet in lijn is met vraag 40)

Hoe staat het met de motie Ouwehand over het verbod van verkoop van neonicotinoïden aan particulieren?

Antwoord:

- In mijn brief van 1 juli heb ik u aangegeven hoe ik deze motie zal uitvoeren.
- Sinds 30 september kunnen particulieren geen gewasbeschermingsmiddelen op basis van imidacloprid meer kopen. Voor thiamethoxam, clothianidin, fipronil en acetamiprid zijn geen middelen voor niet-professioneel gebruik toegelaten in Nederland.
- Er zijn op dit moment nog 3 toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen op basis van thiacloprid voor niet-professioneel gebruik in Nederland toegelaten.
- Met de herbeoordeling van thiacloprid zal in 2014 door EFSA worden gestart. Als deze herbeoordeling daartoe aanleiding geeft en de EC een voorstel indient voor een verbod op middelen op basis van thiacloprid, dan zal ik de EC daarin steunen en het EU-verbod zo spoedig mogelijk daarna in Nederland implementeren.
- Zoals ik u eerder heb aangegeven, vind ik het wenselijk om het Europese spoor te volgen. Een verbod alleen in Nederland is mijns inziens niet nuttig en wenselijk.
- Op basis van een eerste beoordeling heeft het Ctgb mij geadviseerd geen herbeoordeling voor biociden uit te laten voeren aangezien daar geen feitelijke gronden voor aanwezig zijn.

Commented [512]: De versnelde herbeoordeling voor bijen wordt dus niet meer gedaan door EFSA, zie ook antwoord 40. In EU wordt de 'reguliere' herbeoordeling gedaan door lidstaten.

Vraagsteller:

Vraag [47](#): **Waarom nu geen verbod op particulier gebruik van gwb middelen?**

Antwoord:

- Er zijn geen harde aanwijzingen dat sprake is van onaanvaardbare risico's.
- Er is een grote kans dat particulieren naar andere, niet-beoordeelde middelen overstappen of deze illegaal importeren, die mogelijk schadelijker zijn.

THEMA:

GEZONDHEID EN GWBMIDDELEN

Ienm:^{5.1.2e} vragen!

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Vraagsteller:

Vraag 49: **Wat is de stand van zaken m.b.t. het advies van de Gezondheidsraad?**

Antwoord:

- Kamerbrief; aanvulling 5.1.2e [oude vraag](#).
- [Vraag zal wegvallen](#)
- [Gaat naar apart AO](#)

Vraagsteller: (gecheckt, OK bevonden)

Vraag 50: Consumenten krijgen per dag met de voeding residuen van meerdere gewasbeschermingsmiddelen binnen. Levert dit gevaar op?

Antwoord:

- De zorg bestaat dat blootstelling aan verschillende stoffen (cumulatieve blootstelling) die op eenzelfde manier werken, zal leiden tot risico's voor de consument.
- Bij de huidige beoordelingswijze wordt gekeken naar de risico's van residuen van één stof.
- Onderzoek laat tot nu toe zien dat de huidige beoordelingswijze ook voldoende beschermend is bij blootstelling aan meerdere stoffen.
- Er wordt in Europees verband gewerkt aan een methodologie voor de berekening van cumulatieve blootstelling en risicobeoordeling.
- Nederland levert hieraan een belangrijke bijdrage, onder meer het RIVM. Het kabinet steunt dit onderzoek
- Op dit moment is er echter nog geen internationaal afgestemde methodologie beschikbaar.
- Als de nieuwe methodes beschikbaar zijn zal het kabinet hiermee de risico's verder onderzoeken.

Vraagsteller:

Vraag 51: **Hoe communiceert de overheid over residuen?**

Antwoord:

- De website van het Voedingscentrum bevat een speciale sectie met veel informatie over gewasbeschermingsmiddelen. Deze website is bedoeld om de consument op objectieve wijze te informeren over residuen en de gezondheidseffecten.
- De NVWA publiceert elk half jaar een voortschrijdende rapportage over residuen van gewasbeschermingsmiddelen op levensmiddelen in de laatste twee jaar.
- Een uitleg voor de consument over de resultaten van het NVWA-onderzoek wordt op de website van het Voedingscentrum geplaatst.

Vraagsteller:

Vraag 52: **Vijf van de acht personen blijken glyfosaat in hun urine te hebben. Dat is toch heel schadelijk voor de gezondheid. Gaat u nu de NVWA opdracht geven om ons voedsel op deze stof te testen?**

Antwoord:

- Dit is de primaire verantwoordelijkheid van VWS. Maar los daarvan wil ik wel het volgende opmerken:
 - De aanwezigheid van sporen van gewasbeschermingsmiddelen in het lichaam zegt op zich niets over de schadelijkheid. Bepalend hiervoor zijn de niveaus waarin de stoffen aanwezig zijn, eventueel in combinatie met de duur of frequentie van die aanwezigheid.
 - Het onderzoek zegt niets over de wijze waarop de personen glyfosaat in hun lichaam hebben gekregen, via het voedsel, via water.
 - Er kunnen residuen gevonden worden in levensmiddelen, met name granen. De NVWA vindt geen overschrijdingen van de residulimiet (MRL).
 - Het RIVM heeft dit rapport beoordeeld en kwam tot de conclusie dat de gevonden glyfosaatwaarden in de urine, geen risico vormen voor de gezondheid.

Tenslotte merk ik op dat ik in de tweede Nota een verbod op het gebruik van glyfosaat op verhardingen heb opgenomen.

Vraagsteller:

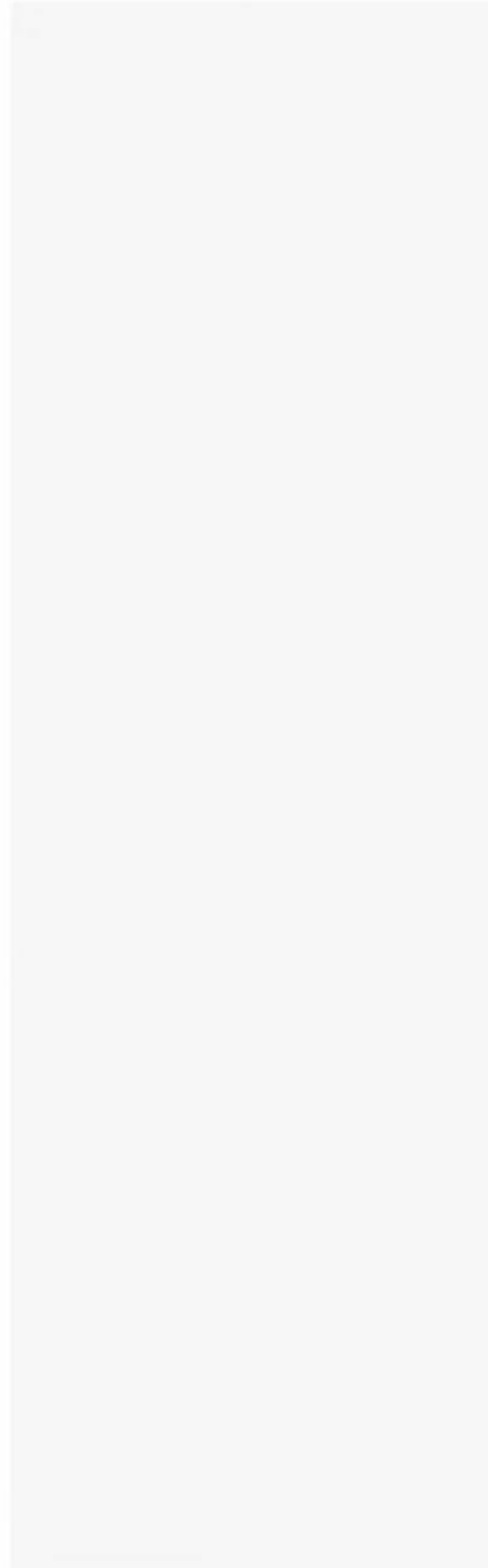
Vraag 53: Volgens Trouw (13 juni) heeft 60% van de onderzochte Nederlanders glyfosaat in de urine. Komt dat door onkruidbestrijding op verhardingen, zoals winkelstraten?

Antwoord:

- Dat is niet onderzocht. Mensen kunnen glyfosaat ook op andere manier binnen krijgen, bijvoorbeeld via het voedsel.
- Ik vind het belangrijk dat de leefomgeving niet onnodig wordt blootgesteld aan gewasbeschermingsmiddelen. Het bericht onderstreept daarvan het belang.
- Overigens heeft het RIVM geen aanwijzingen dat de gevonden glyfosaatwaarden in de urine reden tot zorg geven

THEMA:

DIVERSEN

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek